

פרפראות בפרשת השבוע ובהלכה: ראה ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק בעל פרדס יהודה

עימו תרנגול וחמור ונר. באה רוח וכבה הנר. בא החתול - אכל את התרנגול. בא האריה, ואכל את החמור. אמר: כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא לטובה עשה. בו בלילה באו גייסות ושבו את העיר. אמר רבי עקיבא - וכי "לא אמרתי" לכם "כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל לטובה? וכן אצל נחום איש גם זו שהיה אומר גם זו לטובה וכמו שמצינו בגמרא (מס' תענית דף כא.) וז"ל הגמרא: ואמאי קרו ליה נחום איש גם זו דכל מילתא דהוה סלקא ליה "אמר" גם זו לטובה, עכ"ל הגמרא לענינינו, ואגב אורחיה נאמר דהנה אצל נחום איש גם זו גזלו כל האבנים טובות ומרגליות וכו' והוא התנא הקדוש התבונן בגוף הגניבה מה הכוונה בזה הגניבה, וראה שהכל לטובתו, והנה ראשי תיבות של "גזל" הוא "גם זו לטובה" והנה אנו רואים שב' התנאים הקדושים השתמשו "באמירה", כדי להפוך הכל לטובה, ואפשר לומר לפי מה שמובא בשם רבינו הרה"ק רבי שלמה מקארלין הי"ד זצוק"ל שפירש הפסוק (תהילים קט"ז) הַאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, דהאיך יזכה האדם לאמונה בהשי"ת, על ידי הדיבור, וכלשון הפסוק כי אֲדַבֵּר, כשידבר תמיד מאמונת ה', וזה הבחינה היה אצל רבי עקיבא ואצל נחום איש גם זו, דהיה אצלם הענין של דיבוק כלשון הפסוק "אֲדַבֵּר", וממילא על ידי אמונתם התמידית בהשגחה הפרטית הפכו כל עניניהם לטובה. (שמח זבולון תש"פ)

~ בענין כפל הלשון של תשמעו וכן אם לא תשמעו ~

את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם: והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם: (יא כו-כח) והנה הרבה מפרשים הקשו בפסוק כאן, מדוע מצינו כפילות לשון והקללה אם לא תשמעו, הרי כבר מצינו הלשון ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: ואילו הברכה הוא רק באופן של תשמעו, ואם כן מובן ממילא אשר הקללה הוא רק באופן של לא תשמעו? רק תשמעו הוא לשון של עתיד, דאפילו אם יש לכם רק כוונה טובה, אזי התורה אומרת לכם אשר תזכו לשמוע, וזהו תשמעו, וכמו שידוע מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, אבל בעבירות אשר ידוע שאין הקב"ה מצרפם למעשה, אזי רק באופן שיהיה בפועל אי שמיעה, וכן ההמשך של וסרתם מן הדרך, רק אם תהיה עבירה בפועל אזי יש קללה, אבל מחשבה אינה כמעשה כלל. והילכך מדוייק שהיה מוכרח לכתוב לא תשמעו לשלול שאין זה כמו אצל הברכה, שהמחשבה אינה כמעשה, ודפח"ח. (גלילי זהב, וכע"ז בספר ברכות טוב ועוד ספרים).

~ מהו לשון בלועל אצל צדקה ~

כי יהיה בך אביון מאתד אחיך באתד שעריך וגו' השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בלועל לאמר וגו' נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתן לו פ' בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך: (טו ז-י) והנה לכאורה יש לתמוה טובא מהו לשון

דרוש בענין: ע"י אמונה בהשגחת ה' מתחפך הכל לטובה
 ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום: (יא כו - כח) והקשו במפרשים מה בא הפסוק להשמיענו במילת לפניכם ולא הספיק הלשון באמרו ראה אנכי נתן היום? והנה הרה"ק ר' מנחם מנדל מוויטעבסק זצוק"ל בספרו הקדוש פרי הארץ מבאר על הפסוק וצדיק באמונתו יחיה: (חבקוק ב ד) דכל צדיק וצדיק וכן כל איש ישראל אשר מאמין בהשגחת השי"ת על כל פרט ופרט שבא עליו עד כדי נקיפת אצבע ממש, אזי על ידי אמונתו בהשגחה הפרטית הרי הוא מחייה אותו הדבר הבא עליו ומהפכו לטובה עבורו על ידי אמונתו ולפי זה מפרש בהפסוק וצדיק באמונתו יחיה: דהיינו הצדיק על ידי אמונתו "מחייה" את הדבר שבא עליו ונותן בו חיות, ואזי הופך הכל לטובה, ע"כ. ולפי"ז אפשר לבאר את הפסוק כאן: את הברכה, דהאיך יזכה האדם להפוך הכל שיהיה לטובתו? אזי ממשיך הפסוק: אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם, דהיינו שהאדם צריך להאמין שהכל בהשגחה על ידי השי"ת כמו שמרומז בפסוק אשר אנכי מצוה אתכם היום, וכמו שמצינו אצל רבי עקיבא שהיה אומר "הכל לטובה", וכן אצל נחום איש גם זו שאמר "גם זו לטובה" וזכה על ידי אמונתו בזה, להפוך באמת הכל לטובתו, אבל ממשיך הפסוק והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם: אם יהיה במצב שאינו מאמין בהשגחה ח"ו, ואזי יכול להגיע חס וחלילה למצב של, וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום, ואז לא יאמין שכל מה שהשי"ת עושה איתו הוא בהשגחה פרטית מלמעלה, אזי חס ושלוש מתי שיהיה עליו קללה אזי זה יכול להישאר עליו, וזה המרומז בהפסוק והקללה, ולפי"ז אפשר לבאר גם כן מהו ההפירוש בהמילה אנכי נתן לפניכם, שהכל תלוי בכם לפי אמונתכם, וזהו עבודה שבכל יום ויום וכלשון הפסוק היום, שבכל יום ויום בידכם להפוך את כל עניניכם לטוב ולמוטב - ברכה וקללה. והילכך מחוייב האדם להאמין שאין רע יורד מן השמים ח"ו, ובידו לשנות הכל לטובתו. (אך פרי תבואה להגה"ק מליסקא זיע"א) ואולי אפשר להוסיף בזה דהביאור אנכי מרמז על אמונת השי"ת, וכמו ששמענו מפי הגבורה, אנכי ה' אלקיך, וזה הכוונה גם כאן בפסוק אנכי, דאם האדם מאמין לכתחילה שהכל מאת השי"ת, זה לבד יכול להביא לו את הברכה, ואולי אפשר לבאר על ידי זה קצת מכוונת דיבורי הצדיקים וסיפורים המובאים בחז"ל אודותם, אחד מה שהיה אצל רבי עקיבא וכמו שמצינו בגמרא, וז"ל הגמרא (ברכות דף ס ע"ב) רבי עקיבא, שהיה מהלך בדרך, הגיע לאותה עיר. ביקש מלון ולא נתנו לו, אמר, כל מה שעשה ה' - לטובה. הלך ולן בשדה והיו

צדקה והרי השי"ת לא רצה בדווקא לתת לאותו העני פרנסה? והילכך מצווח התורה הש"מ לך, מעצת אותו הרשע, רק נתון תתן לו ולא ירע לך ברתך לו, דהיינו שתתן לו, ולא תתן לו ככבוד הנפש רק בשמחה, מכיון פי בגלל הדבר הזה ברכך ה' אלקיך, שבזכות הדבר הזה, הקב"ה מצילך מן הגיהנום, וכן לא תפסיד מזה בעוה"ז אלא אדרבה רק תרוויח בזה גם כאן בעוה"ז, וכלשון הפסוק ברכך ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלך ירך, ויהיה לך מלא ברכות ה', ונפלא הוא. (מבואר ע"י המו"ל מספר ברכת טוב להרב משה ירמיהו - וויניציא תע"ג)

הש"מ לך פן יהיה דבר עם לך בלעל, תוך כדי הפסוקים של נתינת צדקה, דלכאורה היה לו לסיים ענין נתינת הצדקה, ורק לאחר כן, לכתוב שאר הפסוק? רק הגמרא (ב"ב דף י ע"א) מביאה על טורנוסרופוס הרשע ששאל את רבי עקיבא אם אלקיכם אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם? א"ל, כדי שניצולו אנו בהן מדינה של גיהנום, ומכאן אנו רואים שמצוות הצדקה שומרת עלינו לעתיד לבוא מן הגיהנום, ואם כן יוצא שכאשר התורה מצווה אותנו על מצוות הצדקה בפסוק פי יהיה בך אביון וגו' פי פתח תפתח את ידך לו, דצריך לתת צדקה, אזי יכול הרשע לבוא אליך ולשאול אותך מדוע אתה נותן לעני

מדור העובדות

**** בזכות תשלום המעמדות ניצלו חייו וחזר בתשובה ****

כאשר חזרו לקאריין וסיפרו לפני הרה"ק מקאריין זיע"א, שבנו רוצה לשלוח כסדר מעמדות, הסכים לכך, והיה רושם שמו בהרשימה, מה הסכום אשר צריך הוא לשלוח, אחרי קבלת הרשימה, היו שולחים לו מכתב על עירו ומעונו, אם הסכום שקבע הצדיק, והבן היה שולח כדרך אביו המעמדות כסדר, ויהי בשנה אחת כאשר קיבלו הגבאים הנאמנים את הרשימה המלאה של החסידים, נשתוממו לראות אשר הרה"ק מקאריין זיע"א, השמיט במכוון את שמו של אותו הבן העשיר, כאשר קיבלו הגבאים הנאמנים את הרשימה נתפחדו למאוד, אשר אולי גם הבן ח"ו גם כן אינו בין החיים כבר, ויחליטו בדעתם כמעשיהם בראשונה, לנסוע עד העיר המרוחקת לראות בשלום העשיר הבן, ויהי בעת הגיעם להעיר, וישאלו את אנשי העיר לשלום העשיר בנו של העשיר הקודם, נצטערו מאוד לשמוע, אשר העשיר לא עליו סר מדרך התורה, ומתנהג כאחד הנכרים, הוא וכל בני ביתו, ואין איש אשר יכול לגשת אליו, ולדבר איתו, מכיון שמסותבב ביוהרא כאחד הריקים והפוזזים, כאשר שמעו כן נתמלא ליבם צער גדול, אבל מיד זכו לראות בשנית את עיני הברדלח של רבם הרה"ק מקאריין זיע"א, כחלוקף שנים מספר, ועולם כמנהגו נוהג, ובכל שנה הגבאים הנאמנים מקבלים את הרשימה מידי רבינו מקאריין זיע"א, ויהי באחד השנים, נשתוממו מאוד וכמעט שיצא ליבם, מכיון שראו שהרה"ק מקאריין "הכנים" בהרשימה את אותו הבן העשיר - אשר לפי הידוע להם סר מדרך התורה, ומתנהג מופקר כאחד הנכרים, כאשר ראו דבר זה, החליטו "בשלישית" לעשות את כל הנסיעה המרוחקת עד להעיר הגדולה, וכל זאת בשביל לזכות לראות את כוונת הצדיק בזה, בהגיעם להעיר הגדולה, הלכו מיד לשאול שוב על אותו עשיר, ומה נתפלאו לשמוע אשר באחד הימים וללא כל הסבר מובן, זרק את כל דרכו הסוררה מאחוריו, והכשיר את כל ביתו מן הגלולים שבו וכו', והתחיל שוב לשמור על קלה כבחמורה, וכדיוס ב"ה אשר מסתובב שוב בהעיר כירא שמים ובדרך ישרה, הגבאים הנאמנים שמחו עד מאוד, וזכו "בשלישית", לראות את ראייתו למרחוק של רבם הקדוש, והחליטו ללכת לבית הבן העשיר, כאשר הגיעו אל בית הבן העשיר, קיבלו בכבוד גדול עד למאוד, ומיד רצה לדעת, כמה השית עליו רבינו

דרכם של חסידים מדור דור היתה לשלוח מעמדות להצדיק, והוא סכום מסוים, אשר בזה היתה להם התקשרות ושותפות קבועה להצדיק, הרבה מן הצדיקים היו בעצמם קובעים הסכום אשר כל אחד ואחד צריך לתת עבור זה, ענינים מופלגים למעלה מהטבע היה בכספי מעמדות אלו, ואין כאן מקומו, הרה"ק רבי פנחס מקאריין זיע"א, היה גם כן דרכו לרשום עבור כל אחד ואחד מחסידיו סכום, אשר כל אחד ואחד יתן עבור חלקו במעמדות, והיה לו ב' גבאים נאמנים אשר היו כל שנה עוברים בעירות וכו' לאסוף הכספים לפי הרשימה, והיו מניעים לכל אחד ואחד, והיו כולם נותנים לפי אשר קבע הצדיק, "בגלילות כתיבת יד קדשו", אחד מחסידיו הרה"ק רבינו רבי פנחס מקאריין זיע"א, היה גר בעיר מרוחקת מאוד, והיה עשיר מופלג אבל לגודל הריחוק לא היו נוסעים אותם הגבאים אליו, רק היו שולחים לו מכתב ובו הסכום שנקב הצדיק, והיה אותו החסיד שולח המעמדות כל שנה תמידין כסדרן, שנה אחת, כאשר קיבלו הגבאים הנאמנים את הרשימה, בכתיבת יד קדשו של רבינו מקאריין זיע"א, לא מצאו את אותו החסיד העשיר בהרשימה, וכמוזבן מאליו שלא היה באפשרותם לשאול את רבינו מקאריין זיע"א, על מה נשמט שם אותו העשיר החסיד מן הרשימה, אבל בכל זאת החליטו אותם הגבאים לנסוע עד למקום מושבו, ולראות בשלומו, מדין הכרת הטוב על כל השנים, אשר שלח תמידין כסדרן את המעמדות בסכום אשר הושת עליו, ויהי בעת הגיעם למקום מושבו, באותו העיר, פגשו בכנו של העשיר החסיד, וישאלו אותו על שלום אביו החסיד, ויספרו לו גם מה הביאם הלום, ואולי יהיה לו תשובה מספקת, מדוע לא נרשם שם אביו העשיר המפורסם החסיד בהרשימה, ויספר להם הבן אשר אביו החסיד, כבר בא זמנו, וכבר נפטר מן העולם הזה, ואתה איננו עוד בין החיים, מיד הבינו הגבאים את כוונת הצדיק וראייתו למרחוק, כי לא נשמע זאת במחווות קאריין, וינחמו את בנו בדברי תנחומין, ואותו הבן קיבל תנחומיהם, ושלח איתם מתת יד הגונה, בהוסיפו שגם רצונו הוא לשלוח כל שנה מעמדות, בסכום אשר יושת עליו על ידי רבינו מקאריין זיע"א,

הוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם נמצאים ולספרים עתיקים וכתבי יד למכירה מטבעות לפדיון הבן ופדיון נפש הגליון מוקדש לקבלת הגליון pardesyehuda1@gmail.com 718 4388414 Seforim World 4403 16 Ave Brooklyn NY 11204

פרד"ס יהודה - שמח זבולון

כאשר הגעתי סמוך לאותו השער, כדבריו בן היה, שהכניסו אותי מיד, ונכנסתי למקום גדול מאוד מאוד, והלכתי הרבה עד אשר הגעתי למקום אולם גדול, ועליו ישבו הרבה דיינים, בעלי הדרת פנים, ופניהם מבחיקות באור שלא מעלמא הדין, ואז אמרו הדיינים אשר יכנס הבעל דין התובע, ואז ראיתי, אשר נכנסים להאולם כל מיני אנשים אשר שמעתי את קולם, והכריזו את כל עוונותי מיום עמדי על דעתי, ומה שרציתי להכחיש הביאו לפני הוכחות על מעשים אלו, והייתי מוכרח להודות על הכל, ואז כאשר גמרו לספר כל עוונותי וחטאי וכו', ראיתי האיך שהדיינים אומרים, לא נשאר ברירה, אלא להשאירו כאן "בעולם העליון", ואז הכנתי לראב"ז היכן אני נמצא.

כאשר שמעתי פסק הדין נתפחדתי עד למאוד וכל גופי רתת מפחד וניסיתי לצעוק אשר עדיין צעיר אנוכי ובעל משפחה, ומתחרט אני על חטאי חרטה גמורה, ואם אשאר בחיים אעשה רק הטוב והישר בעיני ה', ופתאום ראיתי שראש הדיינים קם ממקומו, ואומר לעבר הדיינים אשר הוא מסכים אם החרטה שלי, והוא מאמין שאחזור להתנהג כדבעי, והוא לוקח אחריות שאתנהג כדבעי, והמש"ך אותו הבן העשיר לספר, כאשר קרבתני את עצמי לעבר אותו ראש הדיינים, ראיתי שזהו "רבינו מקאריין שליט"א ז"ע"א, ואז גם שמעתי שהדיינים לא היו מרוצים מדין זה, רק אמרו שמפני כבודו של רבינו רבי פנחס מקאריין ז"ע"א, מוכרחים להסכים לדיון, וכך פסקו לי משמים, שאמשיך לחיות בזה העולם, ומיד כאשר פסקו כך, נפלתי בכוח גדול מן המיטה, והתעוררתי, וזכרתי כל פרטי אותו המחזה לפרטי פרטים, והילכך מיד לאחר כן, התחלתי להתנהג בדרך הישר, ולעשות רק נחת רוח לבוראינו,

הגבאים הנאמנים אשר זכו לראות את עיני הצופות למרחוק, של רבינו מקאריין ז"ע"א, נשתוממו לשמוע אשר צדיקים גוזרים והקב"ה מקיים ויש להם דעה בשמים, ונפרדו מאותו הבן העשיר מלאים באמונה ושמחה, והודו להש"ת על הזכות שנפל בחלקם להיות הגבאים לאסוף המעמדות, אשר עין בעין ראו האיך על ידי הטובה הקמנה של המעמדות של אותו הבן העשיר זכה להינצל ממוות לחיים, ולזכות באריכות ימים בזכות הצדיק, וזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

מקאריין לשלם, ומובן שמיד הביא הסכום הזה, בשמחה גדולה, והודה להם מאוד.

כאשר פנו לצאת אמרו אליו הגבאים הנאמנים, הרי אנו יודעים את כל מה שעבר עליכם בתקופה האחרונה ובמצבכם הרוחנית, וזאת מכיון שרבינו לא הכניס אותכם בהרשימה, וכעת כאשר אנו רואים את מצבכם הרוחני אשר הוא ב"ה בטוב, ומה גם שרבינו מקאריין ז"ע"א, הכניס אותכם להרשימה, הרי שאין הוכחה גדולה מזו, שיד רבינו בדבר, ובוודאי שיש קשר בין הדברים, והילכך רצוננו לדעת מה הנעשה בכאן איתכם, אותו הבן העשיר הסכים לדבריהם ואמר להם שיספר להם בפרוטפרוט גופא דעובדא היכא הוי:

יום אחד כאשר חזרתי אל ביתי אחרי יום עבודה ארוך, והייתי מותש מאוד מאוד, ונרדמתי מיד במיטה שלי, והנה חלמתי אשר אני נוסע בדרך ארוכה למאוד מאוד, ומרוב אריכות הנסיעה, התחלתי להרגיש רעב גדול, ומכיון שהרגשתי רעב גדול, פניתי לאחד מן האכסניות אשר מוכרים לי היטיב, וביקשתי מנת אוכל גדולה עד למאוד, וכאשר הגישו לפני האוכל, ובאתי להתחיל לאכול, בא לפני איש אחד עם הדרת פנים, וביקש ממני עבור שיש לי דין תורה, מוכרח אני ללכת איתו, וצעקתי לעברו איני יודע מישחו שאני חייב לו כלום, שיבוא אלי עם שטר חוב ואפרע אותו מיד, אבל אותו האיש בעל ההדרת פנים לא ויתר לי כלל, ויתעקש שעלי להתלוות אליו, ולא היתה לי ברירה רק לבוא איתו, והלכנו יחד עד אשר הגעתי למקום הדין, והיה שם שומר בפתח, ושאל אותי לרצוני ואמרתי לו שיש לי דין בפנים, וחזר אלי שאין יכול להכניסני, ומכיון שכך חזרתי לאחורי והלכתי לבד עד לאותו אכסניא לשבור רעבונא הגדול, והתיישבתי לאכול, כאשר באתי לאכול בא אלי שוב אותו האיש בעל ההדרת פנים, ואמר לי שמוכרח אני לילך להדין, ושוב צעקתי לו, יבוא בעל הדין עם שטרו ויקבל החוב, אבל הוא יתעקש איתי לבוא איתו, ולא היה לי ברירה, אלא ללכת איתו, וכאשר באתי לשם, שוב לא הכניסוני, ומחוסר ברירה חזרתי להאכסניא לאכול, ואז בא אלי אותו היהודי בשלישית, ואמר לי שמחוייב אני לבוא איתו, ואז צעקתי לו, והרי לא מכניסים אותי, ואז אמר לי אתה תראה שבפעם הזאת יכניסו אותך מיד, ומכיון שהיה חזק ממני הייתי מוכרח ללכת איתו.

חוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם נמנצא ולספרים עתיקים

2 פסקים כתי" עם חתימות מהגאון ר' עקיבא איגר, תשובה שתי צדדים עם חתימת החת"ם סופר, תהלים בן ביתי דפוס ראשון שי"ך להגאון ר' שלמה סופר בעל איגרות סופרים, ספר חסידים באויל שמ"א \$2000, ספר יד שאול על הל' שבועות דפו"ר עם הגהות הגאון ר' גרשון ליטש סג"ל רוזנבוים בעל משיב דברים \$2000, ד' ספרים עם הרבה הגהות הגאון ר' ליפמאן ביליצער אב"ד אלטענארף, אחיו של הגאון ר' עמרם ישי מסערענמש, וחמיו של הגאון ר' מרדכי שטראססער \$2000, ספר שו"ת יד יוסף תרל"ד הרה"צ ר' יוסף יואל דייטש הגהות כתי" וחתימה הרה"צ ר' יעקב דובער הלוי הורוויץ \$800, ספר שו"ת חוט השני עם חתימת הגאון ר' יוסף מטעלז \$600, סעט עצי חיים מצב מפואר \$800 אוהב ישראל אפמא דפו"ר \$2800 א סעט מחזורים זיטאמיר אשכנז, שו"ת מים חיים זיטאמיר, ספר דברי יהושע מאניסטרטש דפוס ראשון בארדטישוב, מס' עירובין פון סלאוויטא ר' משה שפירא. מכתב מאת הגאון ר' אליעזר ראבינוביץ המינסקער גדול, מהגאון מראנאטשוב, מהרה"ק מהוסאיטין, מהרה"ק ר' יחזקאל מאוסטראווצא, מהגאון ר' שך, מהגאון מקאזונא, מהגאון ר' הענקין, קוויטל שכתב החזון איש על אחורי מכתב שנשלחו לו, ספר ארמת קודש שי"ך להגאון ר' אברהם פאם, ספר עם חתימת הגאון ר' יעקב קמינצקי, אוסף של 8 תיקים מסמכים ומכתבים משנת תר"פ עד תש"כ של מוסד צדקה בירושלים \$2500, מאות גיטין שסידר הגאון ר' יוסף תאומים עם חתימתם של ב"ד \$2000 15 ספרי קבלות משנת תר"פ של מס חבר לרבני אגודת הרבנים \$2500

4403 - 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA ~ T 718 - 438 - 8414 ~ F 718 - 633 - 5500 Store Hours are 11:30 -7:30 Fri till 1:30, To receive pardes: send to - pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday also on the web at WWW.SEFORIMWORLD.COM

חוצא לאור ע"י "עולם הספרים" מרכז העולמי לספרים שאינם נמנצא ולספרים עתיקים וכתבי יד למכירה מטבעות לפדיון הבן ופדיון נפש הגליון מוקדש לקבלת הגליון pardesyehuda1@gmail.com 718 4388414 Seforim World 4403 16 Ave Brooklyn NY 11204